

СТАНОВИЩЕ
на
проф. Боянка Арнаудова

Относно: дисертационният труд **“Жанрът на монооперата през 20ти и 21ви век – вокално-художествена интерпретация”**

на
НАДЕЖДА КРАСИМИРОВА ДЕВЕДЖИЕВА
за присъждане на образователната и научна степен "доктор"

Трудът на Надежда Деведжиева **“Жанрът на монооперата през 20ти и 21ви век – вокално-художествена интерпретация”** е построен от две глави, увод и заключение и прилежащите библиография, нотни примери и други приложения.

Темата е много специфична и едва през последните няколко години се забелязва известен интерес към нея - от страна на специалистите в областта на оперното изкуство, въпреки че произведения в жанра се създават и до днес. Но, трябва да отбележа, че сред композиторите - и мелодрамата, и моно операта, не са имали/нямат и досега, популярността на операта, причина рядко да се появяват и на сцена. Консеквентно е и negliжирането му от музикално-историческата наука и теория. Но е факт, че вече се появиха интересни трудове посветени на мелодрамата и, макар все още да съвсем малко, има сериозни и оригинални научни публикации посветени и на моно операта. Споменавам това, за да изтъкна че изборът на темата е актуален, а тъй като се отнася до изследване на българското композиторска творчество - и значим. Трудът, засега няма аналог в българското музиковедие, което е принос, както и прецизирането и употребата на терминология, съпоставките и т.н., това е първото обстойно изследване на стила и музикално-сценичното творчество Румяна Мартон.

В автореферата си Надежда Деведжиева прецизно е формулирала мотивите и целите си: „Тезата на дисертацията е, че художествената концепция на жанра *моноопера* се основава на традицията на музикалната монодрама, а вокалната изразност – на оперната. Целта на настоящата дисертация е най-вече да се

подпомогне популяризирането на жанра в неговата традиционна сюжетна форма и естетическа концепция.“ В този смисъл е опит за комплексно изследване и представяне на художествените възможности на жанра. Естествено, като певица (вече с известен опит), изпълнител с афинитет към този вид, изживяла емоцията от непосредственото творческо съприкосновение със „живия“ автор, с чието посредничество навлиза в неговия свят, тя не само анализира и прави констатации, но дава и ценни практически интерпретационни указания, които несъмнено са автентични (всички тези, тълкувания и пр., са приети и потвърдени от автора!).

Още в увода Надежда Деведжиева ясно и откровено е заявила и афинитета си към този вид музикално – сценично изкуство, т.е. причините да избере именно моно операта „Сънищата на Медея“ на известната наша композиторка. Като свидетел на процеса на написването на труда, виждах как Надежда Деведжиева се развива, обогатява със знания и сама достига до свои становища; избистриха се някои характеристики на моно операта, подредиха се представи и умения. Благодарение и на проучванията на мелодрамата и нейният исторически път, и на анализиране - освен партитурите на Мартон, но и на други моно опери и мелодрами от творци на 18.,19. и 20.век. Така, с амбиция, желание и отговорност, тя реализира дисертацията - в стройна, изчистена форма. Изложението е стегнато, не е претрупано, интелигентно, без вече често срещаното увлечение по много и то излишни подробности, по преразкази на чужди трудове, и неспирно цитиране с цел трупане на страници и създаване на измамна внушителност за обем и информираност. Тук ще отбележа и сериозната библиография на немски, английски, руски и български, свидетелство за търсене на информация, и то предимно съвременна.

Приносите в първата глава са в проследяване историческият път, генезиса на sub-жанра (нейното определение) моно опера. Ценни са и дефинирането на мелодрамата, монодрамата и моно операта, и прецизно обяснените различия между тях. Както и музикално - драматургическите, сюжетни, образно-психологически и структурно - композиционни характеристики на жанра.

Центърът на труда е, естествено, Втората глава – “Монооперата в творчеството на композитора Румяна Станчева”, в която не само се представя нейната творческа и педагогическо-изпълнителска дейност, но се акцентира върху

трайният ѝ интерес към моно операта. Тук се анализира партитурата на „Сънищата на Медея“ – в теоретичен и изпълнителски аспект, споделени са насоки и препоръки от самата Румяна Мартон. Която е силно обвързана с театралното изкуство, пристрастна към античната литература, а музикално-сценичните ѝ творби са и новост в българското музикално творчество, и рефлексия на тенденции в световното изкуство на 20.век. Тази глава от дисертацията също е натоварена с идеи и вписва нови страници в историята на българското музикално творчество.

С оглед на всичко изложено по-горе считам, че трудът на **Надежда Красиминова Деведжиева “Жанрът на монооперата през 20ти и 21ви век – вокално-художествена интерпретация”** притежава качества и полезност, има неоспоримо приноси дефиниции, констатации и анализи, поради което убедено предлагам да ѝ бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност: Музикознание и музикално изкуство, Професионално направление: 8.3 Музикално и танцово изкуство, Специалност: Камерна музика – класическо пеене.

София, 31 август, 2021г.

Проф. Боянка Арнаудова